

Czwartek, 19 maja 2022 r.

P9_TA(2022)0218

Zwalczanie bezkarności za zbrodnie wojenne w Ukrainie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2022 r. w sprawie zwalczania bezkarności za zbrodnie wojenne w Ukrainie (2022/2655(RSP))

(2022/C 479/07)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje i sprawozdania w sprawie Ukrainy i Rosji,
- uwzględniając Kartę Narodów Zjednoczonych,
- uwzględniając konwencje genewskie z 1949 r. i protokoły dodatkowe do nich,
- uwzględniając konwencje haskie z 1899 i 1907 r.,
- uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa z 9 grudnia 1948 r. i protokoły dodatkowe do niej,
- uwzględniając Rzymski Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK) z 17 lipca 1998 r. oraz poprawki z Kampali z 2010 r. dotyczące zbrodni agresji,
- uwzględniając opracowane przez Komisję Prawa Międzynarodowego ONZ zasady prawa międzynarodowego uznane w Kartce Trybunału Norymberskiego oraz w Wyrokach Trybunału (zasady norymberskie), które określają, co stanowi zbrodnię wojenną,
- uwzględniając rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1820 (2008) w sprawie przemyocy seksualnej jako narzędzia wojny oraz nr 1888 (2009) w sprawie powołania specjalnego przedstawiciela ds. przemyocy seksualnej podczas konfliktów zbrojnych,
- uwzględniając definicję gwałtu wojennego przyjętą w 1998 r. przez Międzynarodowy Trybunał Karny dla Rwandy i Międzynarodowy Trybunał Karny dla Jugosławii,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 2 marca 2022 r. w sprawie agresji na Ukrainę oraz rezolucję z 24 marca 2022 r. w sprawie humanitarnych skutków napaści na Ukrainę,
- uwzględniając rezolucję ONZ przyjętą przez Radę Praw Człowieka w dniu 4 marca 2022 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Ukrainie w związku z rosyjską agresją, w której Rada postanowiła powołać niezależną międzynarodową komisję śledczą,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy z dnia 28 kwietnia 2022 r. zatytułowaną „Agresja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę: zapewnienie odpowiedzialności za poważne naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego i inne przestępstwa międzynarodowe”,
- uwzględniając deklarację wersalską z 11 marca 2022 r.,
- uwzględniając wizytę przewodniczącej R. Metsoli w Ukrainie 1 kwietnia 2022 r. oraz jej oświadczenie w sprawie międzynarodowych zbrodni wojennych popełnianych w Ukrainie,
- uwzględniając oświadczenie Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa wydane w imieniu UE 4 kwietnia 2022 r. w sprawie rosyjskich aktów okrucieństwa popełnionych w Buczy i innych ukraińskich miastach,

Czwartek, 19 maja 2022 r.

- uwzględniając oświadczenie prokuratora MTK Karima A.A. Khana QC z 2 marca 2022 r. pt. „Sytuacja w Ukrainie: wniesienie spraw przez 39 państw-stron i wszczęcie dochodzenia”,
 - uwzględniając sprawozdanie Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) z 13 kwietnia 2022 r. w sprawie naruszeń międzynarodowego prawa humanitarnego i praw człowieka, zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości popełnionych w Ukrainie od dnia 24 lutego 2022 r.,
 - uwzględniając umowę o współpracy i pomocy między Międzynarodowym Trybunałem Karnym a Unią Europejską z 2006 r.,
 - uwzględniając decyzję Rady (WPZiB) 2022/638 z dnia 13 kwietnia 2022 r. zmieniającą decyzję 2014/486/WPZiB w sprawie misji doradczej Unii Europejskiej na rzecz reformy cywilnego sektora bezpieczeństwa na Ukrainie (EUAM Ukraine) ⁽¹⁾, na mocy której zmieniono mandat misji EUAM Ukraine, aby udzielić wsparcia władzom ukraińskim i ułatwić prowadzenie dochodzeń w sprawie wszelkich przestępstw międzynarodowych popełnionych w związku z rosyjską agresją na Ukrainę oraz ich ściganie,
 - uwzględniając wniosek Komisji dotyczący zmiany rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1727 w odniesieniu do gromadzenia, przechowywania i analizowania dowodów dotyczących ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości oraz zbrodni wojennych w Eurojuście (COM(2022)0187),
 - uwzględniając sprawozdania organizacji Human Rights Watch na temat Ukrainy z 3 kwietnia i 21 kwietnia 2022 r. oraz sprawozdanie Amnesty International z 6 maja 2022 r.,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że od 24 lutego 2022 r., kiedy Rosja rozpoczęła nowy etap nielegalnej, niesprowokowanej i nieuzasadnionej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, jej siły zbrojne i jej poplecznicy przeprowadzają masowe ataki na ludność cywilną, w tym uprowadzenia, egzekucje pozasądowe i tortury zarówno na obszarach nowo objętych inwazją, jak i na wcześniej okupowanych obszarach Ukrainy;
- B. mając na uwadze, że tysiące osób straciło życie lub zostało rannych, około 7,7 mln obywateli Ukrainy zostało wewnątrznie przesiedlonych, a prawie 6 mln uciekło do sąsiednich krajów; mając na uwadze, że według komisarzy ds. praw człowieka ukraińskiego parlamentu od 24 lutego 2022 r. 400 tys. ukraińskich cywilów, w tym ponad 200 tys. dzieci, przymusowo deportowano z Ukrainy do Federacji Rosyjskiej; mając na uwadze, że siły rosyjskie i ich poplecznicy wielokrotnie uniemożliwiali utworzenie korytarzy humanitarnych, a tym samym blokowali lub utrudniali ewakuację ludności cywilnej z oblężonych terytoriów;
- C. mając na uwadze, że akty okrucieństwa popełniane przez oddziały rosyjskie i ich popleczników osiągnęły nowy odrażający wymiar wraz z odkryciem w niedzielę 3 kwietnia 2022 r. ciał cywilów na ulicach Buczy – miasta, które przez prawie miesiąc było niedostępne dla ukraińskiej armii; mając na uwadze, że z wielu wcześniej okupowanych miast ukraińskich, takich jak Bucza, Irpen, Hostomel, Iwanków, oraz z innych miejsc wyzwolonych przez ukraińskie siły zbrojne napływają doniesienia o masowych grobach setek osób oraz o ciałach cywilów znajdujących na ulicach, w tym kobiet, dzieci i osób starszych, w niektórych przypadkach ze związanymi z tyłu rękami; mając na uwadze, że jest wysoce prawdopodobne, iż w ukraińskich miastach i wsiach zaatakowanych i nadal okupowanych przez Rosję i jej popleczników regularnie dochodzi do okrucieństw podobnych do tych opisanych powyżej, a rzeczywista skala zbrodni wojennych może być znacznie większa, niż dotychczas udokumentowano;
- D. mając na uwadze, że w licznych sprawozdaniach, uzupełnionych zdjęciami i nagraniami wideo, udokumentowano doraźne egzekucje ludności cywilnej podczas zajmowania przez Rosjan wsi i miasteczek, aresztowania ludności cywilnej bez zachowania należytej procedury oraz złe traktowanie równoznaczne z torturami, przypadki gwałtów na ludności cywilnej, w tym na dzieciach, dokonywanych przez rosyjskie siły zbrojne i ich popleczników, oraz użycie niekierowanej artylerii, amunicji kasetowej i min przeciwpiechotnych podczas rosyjskich ataków na obszary zaludnione; mając na uwadze, Rosja stosuje przemoc seksualną jako narzędzie wojny w celu złamania morale Ukraińców i jako formę tortur w celu uzyskania zeznań przez gwałty, zmuszanie do obnażania się i groźby przemocy seksualnej wobec dzieci, kobiet i mężczyzn lub ich krewnych; mając na uwadze, że gwałt jako zbrodnia wojenna jest

⁽¹⁾ Dz.U. L 117 z 19.4.2022, s. 38.

Czwartek, 19 maja 2022 r.

przestępstwem, które najtrudniej udokumentować tak, aby można było wnieść sprawę do sądu i przeprowadzić proces; mając na uwadze, że oprócz krzywd fizycznych ofiary zbrodni wojennych na tle seksualnym mogą być narażone na wielorakie ryzyko dyskryminacji i stygmatyzacji; mając na uwadze, że czas ma kluczowe znaczenie dla gromadzenia dowodów i zeznań oraz dla zapewnienia pomocy medycznej i psychologicznej ofiarom przemocy seksualnej;

- E. mając na uwadze, że rosyjskie siły zbrojne i ich poplecznicy przetrzymują, uprowadzają, porywają, atakują i zabijają dziennikarzy, burmistrzów i obrońców praw człowieka; mając na uwadze, że – na mocy art. 79 protokołu dodatkowego I do konwencji genewskich – dziennikarzy i pracowników mediów chroni międzynarodowe prawo humanitarne; mając na uwadze, że według platformy Rady Europy na rzecz ochrony dziennikarstwa i bezpieczeństwa dziennikarzy zginęło już co najmniej 10 ukraińskich i międzynarodowych pracowników mediów, a wielu innych zostało rannych;
- F. mając na uwadze, że rosyjskie siły zbrojne i ich poplecznicy grabią mienie cywilne, w tym żywność, odzież, sprzęt gospodarstwa domowego, drewno opałowe i duże ilości zboża, a także bombardują infrastrukturę cywilną, w tym tę zaspokajającą potrzeby słabszych grup społecznych, budynki mieszkalne, szkoły, żłobki i szpitale; mając na uwadze, że siły zbrojne Federacji Rosyjskiej i ich poplecznicy systematycznie zabierają dzieła sztuki, artefakty i inne przedmioty o dużej wartości kulturowej; mając na uwadze, że Ukraina oskarżyła Rosję o kradzież kilkuset tysięcy ton ziarna, a ONZ potwierdziła, że istnieje coraz więcej dowodów na to, że rosyjskie oddziały zagrabiły zapasy ukraińskiego ziarna i zniszczyły magazyny zbożowe, co pogłębiło światowy kryzys żywnościowy i może prowadzić do klęski głodu w Ukrainie; mając na uwadze, że blisko 25 mln ton ziarna utknęło w Ukrainie, ponieważ Rosja zniszczyła infrastrukturę logistyczną i prowadzi blokadę morską; mając na uwadze, że wpływ wojny na środowisko i zdrowie również będzie niszczący i długotrwały;
- G. mając na uwadze, że cztery konwencje genewskie oraz protokół dodatkowy I, których Ukraina i Federacja Rosyjska są stronami, stanowią, że poważne naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego oraz poważne uchybienia w przestrzeganiu tego prawa stanowią zbrodnie wojenne; mając na uwadze, że każdy, kto nakazuje lub popełnia takie czyny lub pomaga w ich popełnieniu i nakłania do nich, jest odpowiedzialny za takie zbrodnie;
- H. mając na uwadze, że w listopadzie 2016 r. Rosja wycofała swój podpis pod statutem rzymskim; mając na uwadze, że Ukraina nie jest państwem-stroną statutu rzymskiego, lecz zgodnie z jego art. 12 ust. 3 dwukrotnie skorzystała z przysługującej jej możliwości uznania jurysdykcji MTK w odniesieniu do popełnionych na jej terytorium domniemych przestępstw w rozumieniu statutu rzymskiego;
- I. mając na uwadze, że 2 marca 2022 r. prokurator MTK ogłosił, iż wszczął dochodzenie w sprawie sytuacji w Ukrainie na podstawie wniosków otrzymanych od państw-stron⁽²⁾;
- J. mając na uwadze, że 3 marca 2022 r. Ukraina, przy wsparciu 45 państw uczestniczących, powołała się na mechanizm moskiewski OBWE, aby zająć się przypadkami łamania praw człowieka i humanitarnymi skutkami rosyjskiej inwazji na Ukrainę;
- K. mając na uwadze, że w ciągu pierwszych trzech miesięcy wojny ukraińska prokuratura generalna wszczęła co najmniej 9 300 dochodzeń i zidentyfikowała setki podejrzanych z Rosji o domniemane zbrodnie wojenne, do których należą grabieże, morderstwa, tortury i gwałty;

⁽²⁾ 1 marca 2022 r. jego urząd otrzymał od Republiki Litewskiej wnioski o wszczęcie postępowania przygotowawczego. 2 marca 2022 r. następująca skoordynowana grupa państw-stron złożyła wspólny wniosek: Republika Albanii, Związek Australijski, Republika Austrii, Królestwo Belgii, Republika Bułgarii, Kanada, Republika Kolumbii, Republika Kostaryki, Republika Chorwacji, Republika Cypryjska, Republika Czeska, Królestwo Danii, Republika Estońska, Republika Finlandii, Republika Francuska, Gruzja, Republika Federalna Niemiec, Republika Grecka, Węgry, Islandia, Irlandia, Republika Włoska, Republika Łotewska, Księstwo Liechtensteinu, Wielkie Księstwo Luksemburga, Republika Malty, Nowa Zelandia, Królestwo Norwegii, Królestwo Niderlandów, Rzeczpospolita Polska, Republika Portugalska, Rumunia, Republika Słowacka, Republika Słowenii, Królestwo Hiszpanii, Królestwo Szwecji, Konfederacja Szwajcarska oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

Czwartek, 19 maja 2022 r.

- L. mając na uwadze, że rządowe i międzynarodowe organy sądowe zainicjowały szereg działań na rzecz pociągnięcia sprawców do odpowiedzialności: m.in. MTK wszczął formalne dochodzenie, a Francja, Niemcy, Litwa i Szwecja – śledztwa w ramach zasady jurysdykcji uniwersalnej;
- M. mając na uwadze, że 4 marca 2022 r. Rada Praw Człowieka ONZ powołała międzynarodową komisję śledczą ds. Ukrainy w celu zbadania naruszeń praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego w kontekście rosyjskiej napaści na Ukrainę w 2022 r.; mając na uwadze, że Rada Bezpieczeństwa ONZ jest sparaliżowana w kwestii sytuacji w Ukrainie, ponieważ Rosja może zawetować wszelkie istotne działania;
- N. mając na uwadze, że 25 marca 2022 r. Polska, Litwa i Ukraina zapowiedziały utworzenie wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego, który ma gromadzić dowody i badać zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości przy wsparciu Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust) i z udziałem urzędu prokuratora MTK, jak ogłoszono 25 kwietnia 2022 r.; mając na uwadze, że szybkie wymierzenie sprawiedliwości wymaga koordynacji dochodzeń prowadzonych przez MTK i organy rządowe oraz innych mechanizmów;
- O. mając na uwadze, że w tej sytuacji MTK nie ma jurysdykcji w odniesieniu do zbrodni agresji, ponieważ ani Ukraina, ani Federacja Rosyjska nie ratyfikowały statutu rzymskiego i poprawek do niego dotyczących zbrodni agresji; mając na uwadze, że lukę tę należy wypełnić, powołując specjalny międzynarodowy trybunał, który byłby upoważniony do prowadzenia dochodzeń i ścigania domniemanych zbrodni agresji popełnionych wobec Ukrainy przez przywódców politycznych i dowódców wojskowych Rosji i jej sojuszników;
1. ponownie potępia w najostrzejszych słowach niesprobowaną, nielegalną i nieuzasadnioną rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie i inwazję na Ukrainę oraz żąda, aby Rosja natychmiast zakończyła wszelkie działania wojskowe w Ukrainie i bezwarunkowo wycofała wszystkie siły i sprzęt wojskowy z całego uznanego przez społeczność międzynarodową terytorium Ukrainy, zgodnie z nakazem Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 16 marca 2022 r.;
2. wyraża najwyższe oburzenie w związku z doniesieniami o okrucieństwach, w tym masowym ostrzeliwaniu miast i miasteczek, przymusowych deportacjach, stosowaniu zakazanej amunicji, atakach na ludność cywilną próbującą uciec z obszarów objętych konfliktem przez wcześniej ustalone korytarze humanitarne, egzekucjach ludności cywilnej, przemocy seksualnej, przymusowych wysiedleniach oraz celowym plądrowaniu i atakowaniu dzielnic mieszkaniowych i infrastruktury cywilnej, takiej jak szpitale, placówki medyczne, szkoły, schroniska i ambulanse: wszystkie te działania stanowią rażące naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego i mogą być uznane za zbrodnie wojenne popełnione w Ukrainie przez Federację Rosyjską i jej popleczników, które jak dotąd pozostają bezkarne i nie są ścigane;
3. zdecydowanie potępia przerażające systemowe stosowanie przez rosyjskie siły zbrojne i ich popleczników przemocy seksualnej i przemocy na tle płciowym jako narzędzia wojny oraz, przywołując rezolucję ONZ nr 1820 (2008) w sprawie przemocy seksualnej jako narzędzia wojny, potwierdza, że gwałt i inne formy przemocy seksualnej mogą stanowić zbrodnie wojenne, zbrodnie przeciwko ludzkości lub część składową zbrodni ludobójstwa i w związku z tym powinny być ścigane zgodnie z przepisami prawa międzynarodowego i Rzymskim Statutem MTK, a zwłaszcza jego art. 7 i 8; wyraża ubolewanie z powodu ograniczonych postępów w skutecznym ściganiu przez MTK przestępstw seksualnych i na tle płciowym; jest zdania, że sprawy ofiar nielegalnej inwazji na Ukrainę mogłyby stanowić precedens w tym zakresie; wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby wspierały uwzględnianie problematyki płci we wszystkich trwających i przyszłych dochodzeniach;
4. wyraża pełne poparcie dla dochodzenia wszczętego przez prokuratora MTK w sprawie zarzutów zbrodni wojennych, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni ludobójstwa popełnionych w Ukrainie, dla prac komisji dochodzeniowej Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka oraz dla wysiłków niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego pracujących nad gromadzeniem i zabezpieczaniem dowodów zbrodni wojennych; podkreśla znaczenie szybkich prac i postępów w celu zabezpieczenia dowodów niezbędnych do przeprowadzenia śledztwa i ścigania wszystkich osób odpowiedzialnych za zezwalanie na zbrodnie wojenne i inne naruszenia praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego, ich popełnianie i ukrywanie; podkreśla poważne ryzyko, że z powodu trwających działań wojennych dowody związane ze zbrodniami wojennymi są niszczone i nie będzie można ich zebrać

Czwartek, 19 maja 2022 r.

i bezpiecznie przechowywać na potrzeby dochodzeń w sprawie zbrodni wojennych w Ukrainie; uważa, że szybkie działanie ma kluczowe znaczenie dla podjęcia wszelkich niezbędnych środków, aby osoby, które dopuściły się naruszeń praw człowieka i zbrodni wojennych w Ukrainie, zostały pociągnięte do odpowiedzialności;

5. apeluje o udzielanie pomocy prokuratorowi MTK w prowadzeniu dochodzeń i ściganiu osób podejrzanych o zbrodnie wojenne, zbrodnie przeciwko ludzkości i, być może, ludobójstwo, tj. oferowanie wsparcia politycznego, udostępnianie wszelkich posiadanych dowodów, w tym białego wywiadu, informacji i danych ze źródeł otwartych, obrazów satelitarnych i przechwyconych wiadomości, a także o przekazanie odpowiednich zasobów ludzkich i finansowych do budżetu ogólnego MTK, aby w pełni chronić jego niezależność i bezstronność;

6. z zadowoleniem przyjmuje i w pełni popiera wysiłki ukraińskich prokuratorów i śledczych na rzecz postawienia przed sądem osób odpowiedzialnych za zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości oraz wzywa państwa członkowskie UE, społeczność międzynarodową i odpowiednie instytucje do pełnego wspierania władz ukraińskich w tym procesie;

7. wzywa państwa członkowskie i Komisję do udzielenia wszelkiej niezbędnej pomocy w celu wzmocnienia zdolności i zasobów systemu sądownictwa Ukrainy, by mógł on prowadzić skutecznie dochodzenia i osądzać zbrodnie wojenne; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by udzieliły wsparcia ukraińskim władzom w spełnianiu kluczowych kryteriów w celu zwalczania na szczeblu krajowym bezkarności za poważne zbrodnie międzynarodowe, w tym zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości;

8. wzywa instytucje UE i państwa członkowskie do podjęcia wszelkich niezbędnych działań w ramach międzynarodowych instytucji i postępowań oraz przed MTK lub innymi właściwymi międzynarodowymi trybunałami lub sądami, aby wspierać ściganie reżimu rosyjskiego i białoruskiego za zbrodnie wojenne, zbrodnie przeciwko ludzkości, ludobójstwo i zbrodnie agresji; domaga się ponadto, aby dochodzeniami tymi i związanymi z nimi oskarżeniami zostali objęci również wszyscy członkowie rosyjskich sił zbrojnych i urzędnicy rządowi zamieszani w zbrodnie wojenne; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje dochodzenia i śledztwa wszczęte przez kilka państw członkowskich zgodnie z zasadą jurysdykcji uniwersalnej oraz wspierające działania MTK; z zadowoleniem przyjmuje również zmieniony mandat misji EUAM Ukraine, który umożliwi jej wspieranie władz ukraińskich w dochodzeniu i ściganiu wszelkich zbrodni wagi międzynarodowej popełnionych w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę;

9. wzywa władze rosyjskie, aby natychmiast zaprzestały przymusowego wysiedlania obywateli Ukrainy oraz zezwoliły obywatelom ukraińskim przymusowo przesiedlonym na terytorium Federacji Rosyjskiej na bezpieczny powrót do Ukrainy;

10. wzywa państwa członkowskie do gromadzenia dowodów i wspierania dochodzenia prowadzonego przez prokuratora MTK w celu ustalenia, czy zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości popełnione przez siły rosyjskie i ich popleczników w Ukrainie stanowią ludobójstwo;

11. podkreśla potrzebę zwiększenia koordynacji różnych mechanizmów ustanowionych w celu walki z bezkarnością za zbrodnie wojenne w Ukrainie, w tym przez zorganizowanie międzynarodowego spotkania mającego na celu koordynację gromadzenia dowodów, a tym samym poprawę skuteczności procesów pociągania do odpowiedzialności; wzywa instytucje UE do wspierania tych działań koordynacyjnych;

12. wzywa instytucje UE, w szczególności Komisję, do wsparcia bezzwłocznego stworzenia odpowiedniej podstawy prawnej, przy współpracy ze strony istniejących forów wielostronnych, takich jak ONZ i Rada Europy, aby umożliwić powołanie specjalnego międzynarodowego trybunału karnego ds. zbrodni agresji, jakiej dopuścili się przeciwko Ukrainie przywódcy polityczni i dowódcy wojskowi Federacji Rosyjskiej i jej sojusznicy; wzywa instytucje UE, w szczególności Komisję, do jak najszybszego zapewnienia wszelkich niezbędnych zasobów ludzkich i budżetowych, a także wsparcia administracyjnego, dochodzeniowego i logistycznego, w celu ustanowienia tego trybunału;

Czwartek, 19 maja 2022 r.

13. wzywa instytucje UE, w szczególności Komisję, do ubiegania się o wsparcie polityczne ze strony partnerów i organizacji międzynarodowych o podobnych poglądach, w szczególności Zgromadzenia Ogólnego ONZ, w celu ustanowienia tego trybunału;

14. z zadowoleniem przyjmuje powołanie przez Litwę, Polskę i Ukrainę koordynowanego Eurojust wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego, w którym po raz pierwszy weźmie udział Biuro Prokuratora MTK, w celu ułatwienia prowadzenia dochodzeń i ścigania w państwach uczestniczących oraz dochodzeń i ścigania, które mogą być prowadzone przed MTK; zachęca państwa członkowskie, by przyłączyły się do wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego;

15. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji z 25 kwietnia 2022 r. w sprawie rozszerzenia mandatu i funkcji operacyjnych Eurojustu w odniesieniu do analizy, przechowywania i wymiany dowodów w celu wsparcia dochodzeń i ścigania głównych przestępstw międzynarodowych, w szczególności ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości, zbrodni wojennych i powiązanych przestępstw^(?); wzywa Eurojust do wykorzystania tych nowych uprawnień do wspierania właściwych organów państw członkowskich w analizowaniu dowodów, tak aby przyczynić się do zapewnienia późniejszej dopuszczalności takich dowodów w sądach krajowych lub międzynarodowych lub równoważnych mechanizmach; podkreśla, że rozszerzeniu mandatu powinno towarzyszyć odpowiednie zwiększenie finansowania Eurojustu;

16. podkreśla, że UE i jej państwa członkowskie muszą w pełni wykorzystać swoje zdolności i dostępne legalne sposoby pociągania sprawców zbrodni wojennych do odpowiedzialności; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje gotowość Europolu do wspierania wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego i wzywa agencję do ścisłej współpracy z Eurojustem, jeżeli zostanie o to wystosowany wniosek;

17. przypomina, że zasada jurysdykcji uniwersalnej ma na celu uniknięcie bezkarności zbrodniarzy wojennych dzięki umożliwieniu wszystkim państwom wywiązania się z obowiązku ścigania i karania sprawców; uważa, że ważne jest zapewnienie organom ścigania i organom sądowym w państwach członkowskich odpowiednich narzędzi umożliwiających im skuteczne gromadzenie dowodów niezbędnych do skazania zbrodniarzy wojennych; zachęca państwa członkowskie, by skutecznie stosowały zasadę jurysdykcji uniwersalnej w celu prowadzenia dochodzeń w sprawie zbrodni wojennych w Ukrainie i ich ścigania oraz by zacieśniły wzajemną współpracę, w której Komisja odegra rolę koordynacyjną i wspierającą;

18. ponawia swój apel do Komisji o przedstawienie planu działania UE w sprawie bezkarności i wzywa do umieszczenia w nim specjalnego rozdziału poświęconego Ukrainie;

19. wzywa Komisję do ścisłej współpracy z MTK i Eurojustem w ramach jego zmienionego mandatu w zakresie dokumentowania gwałtów wojennych, nadużyć i innych form przemocy seksualnej w Ukrainie, w tym poprzez gromadzenie dowodów statystycznych lub opartych na wzorcach od odpowiednich ekspertów, z rejestrów medycznych i farmaceutycznych, a także poprzez wyszukiwanie i dokumentowanie relacji o gwałtach wojennych w Ukrainie, które pojawiają się w prasie i mediach społecznościowych w internecie i które mogą doprowadzić śledczych do ofiar gwałtów i przemocy seksualnej; wzywa, aby uzupełnić te działania podobnymi staraniami w obozach dla uchodźców oraz, w miarę możliwości, na miejscu w Ukrainie; wzywa UE oraz kraje przyjmujące i tranzytowe, aby zagwarantowały dostęp do usług w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz związanych z nimi praw, w szczególności antykoncepcji awaryjnej, profilaktyki poekspozycyjnej i opieki aborcyjnej, w tym dla ofiar gwałtu;

20. wzywa również społeczność międzynarodową do rzetelnego zbadania i ukarania przestępstw przeciwko środowisku, w szczególności masowego zanieczyszczenia środowiska, w tym transgranicznych szkód dla środowiska, ponieważ Rosja nadal obiera za cel obiekty przemysłowe i służące przechowywaniu paliwa, infrastrukturę służącą do dostaw energii elektrycznej i wody, systemy kanalizacyjne i inne obiekty, przez co powoduje powszechne zanieczyszczenie, a także niszczy tereny podmokłe, lasy, parki narodowe, obszary chronione, w tym 30-kilometrową strefę zamkniętą w Czarnobylu, oraz siedliska gatunków zagrożonych, w tym zagrożonych wyginięciem, co ma poważne długoterminowe skutki;

21. wzywa do przeprowadzenia dochodzeń w sprawie zarzutów grabieży i niszczenia przez siły rosyjskie i ich popleczników obiektów do przechowywania żywności, a także do przeprowadzenia miarodajnej oceny ich globalnego wpływu, w szczególności na kraje rozwijające się importujące żywność;

^(?) Wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1727 w odniesieniu do gromadzenia, przechowywania i analizowania dowodów dotyczących ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości oraz zbrodni wojennych w Eurojuście (COM(2022)0187).

Czwartek, 19 maja 2022 r.

22. podkreśla znaczenie wielkoskalowych unijnych systemów informatycznych, aby przestępcy wojenni nie mogli zbiec i wjechać na terytorium UE w sposób niezauważony; jest przekonany, że trwająca reforma ram prawnych UE dotyczących wymiany informacji między organami ścigania przyspieszy gromadzenie istotnych informacji na temat zbrodniarzy wojennych w policyjnych bazach danych różnych państw członkowskich;
23. ubolewa, że statut Interpolu nie przewiduje możliwości zawieszenia członkostwa i wzywa Interpol do co najmniej zawieszenia dostępu rosyjskiego krajowego biura centralnego do baz danych Interpolu;
24. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wspierania działań ułatwiających szkolenie i uświadamianie obrońców praw człowieka, a także sędziów i prokuratorów, na temat dowodów cyfrowych i cyfrowej rejestracji naruszeń praw człowieka, aby kryteria dopuszczalności w sądach krajowych i międzynarodowych stały się jaśniejsze;
25. przyjmuje z zadowoleniem przyjęcie przez Radę Najwyższą projektu ustawy nr 7304, która przewiduje dopuszczenie MTK do pracy na terenie Ukrainy, i wzywa władze ukraińskie do wsparcia działań na rzecz rozliczalności za poważne zbrodnie międzynarodowe poprzez pilną ratyfikację Rzymskiego Statutu MTK i formalne przystąpienie do MTK; wzywa władze Ukrainy do dostosowania ukraińskiego ustawodawstwa i procedur krajowych do prawa międzynarodowego, a tym samym do wzmocnienia krajowych mechanizmów prawnych przeciwdziałających bezkarności za zbrodnie, do zharmonizowania ustawodawstwa krajowego, w szczególności kodeksu karnego, z międzynarodowym prawem karnym i międzynarodowym prawem humanitarnym, a także do przyjęcia jasnych i praktycznych ram współpracy z MTK i innymi organami prowadzącymi dochodzenia w sprawie zbrodni popełnionych w Ukrainie; przypomina, że wszystkie strony konfliktu muszą ściśle przestrzegać międzynarodowego prawa humanitarnego;
26. wzywa Komisję, państwa członkowskie i społeczność międzynarodową, by udzieliły wsparcia technicznego oraz zapewniły większe środki finansowe na gromadzenie i przechowywanie ogromnej ilości dowodów naruszeń międzynarodowego prawa humanitarnego, zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości w Ukrainie; w związku z tym wzywa UE do wsparcia tego procesu poprzez zwiększenie środków z Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy”;
27. z zadowoleniem przyjmuje pakiety sankcji wobec Rosji i podkreśla, że priorytetem musi być teraz pełne i skuteczne wdrożenie tych sankcji w całej UE i przez międzynarodowych sojuszników UE; wzywa do szybkiego przyjęcia szóstego pakietu sankcji; wzywa Komisję do pilnego ustanowienia instrumentu prawnego umożliwiającego konfiskatę zamrożonych rosyjskich aktywów i funduszy, tak aby można je było przeznaczyć na odszkodowania i odbudowę Ukrainy;
28. wyraża głębokie uznanie i szacunek dla pracy i zaangażowania ukraińskiego społeczeństwa obywatelskiego, w tym w związku z pracami dokumentującymi naruszenia, do których dochodzi w Ukrainie, oraz w związku z prowadzonym przez nie rzecznictwem wspierającym walkę z bezkarnością za zbrodnie w Ukrainie; zauważa, że na terytorium Ukrainy działa wiele organizacji pozarządowych, które podejmują wysiłki na rzecz dokumentowania zbrodni wojennych, w tym masowych gwałtów w czasie wojny, oraz że należy wspierać i konsolidować ich wysiłki; wzywa wszystkie międzynarodowe i krajowe podmioty odpowiedzialne za rozliczanie zbrodni do ścisłej współpracy ze społeczeństwem obywatelskim przy wsparciu dla procesów sądowych, w tym przez poprawę dostępu do informacji i działań informacyjnych skierowanych do ofiar i poszkodowanych społeczności, zapewnienie jawności i przejrzystości procesu oraz zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego w działania podejmowane w odpowiedzi na okrucieństwa popełnione przez Federację Rosyjską;
29. domaga się, by państwa członkowskie – między innymi poprzez udział w Piątym Komitecie Zgromadzenia Ogólnego ONZ – oraz ONZ dopilnowały, by komisja śledcza Rady Praw Człowieka ONZ dysponowała wystarczającymi środkami finansowymi na niezależne wykonywanie wszystkich aspektów powierzonego jej mandatu;
30. wyraża głębokie ubolewanie z powodu decyzji o zamknięciu specjalnej misji obserwacyjnej OBWE w Ukrainie w związku z brakiem konsensusu w sprawie przedłużenia mandatu misji na posiedzeniu Stałej Rady OBWE, które odbyło się 31 marca 2022 r., a także wzywa państwa członkowskie do zbadania każdej opcji przywrócenia mandatu tej misji;
31. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącemu Komisji /wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Organizacji Narodów Zjednoczonych, Radzie Europy, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, prezydentowi, rządowi i parlamentowi Ukrainy, prezydentowi, rządowi i parlamentowi Federacji Rosyjskiej oraz Głównemu Prokuratorowi MTK.